

GÖZETİM TOPLUMUNDA GÜZELLİK/YAKIŞIKLILIK NORMLARININ KADIN VE ERKEK BEDENLERİNE YANSIMALARI: "UGLIES" FİLMİ ÜZERİNDEN İNCELEME

Emel ERBAŞLI CANKI*
Dr.Tuğba İBİŞ**

DOI: 10.47107/inifedergi.1609220

Araştırma Makalesi

Başyuru Tarihi: 29.12.2024

Kabul Tarihi: 09.04.2025

Atıf Bilgisi: Cankı Erbaşlı, E. & İbiş, T. (2025). Gözetim Toplumunda Güzellik/Yakışıklılık Normlarının Kadın Ve Erkek Bedenlerine Yansımaları: "Uglies" Filmi Üzerinden İnceleme. *İNİF E- Dergi*, 10(1), 330-345.

Öz

Modernizm ile birlikte popüler kültür, tüketim kültürü ve gözetim kavramları gibi pek çok kavram ortaya çıkmış, bireyler yaşam pratiklerini bu kavramlar üzerinden dönüştürmeye başlamışlardır. Bu kavramlar, yaşadıkları yeni toplumda her an gözetim altında olan bireylerin kusursuzluğunu ve güzelliğini sadece estetik operasyonlar sayesinde mümkün olabileceğini vurgulamış ve moda olanın dışındaki her şeyi çirkin olarak nitelendirilerek ötekileştirilmiştir. Kadın ve erkeklerin zekâlarından ziyade güzellikleri ile ön plana çıkarılması, gözetim toplumu içerisinde rolünün artması ve daha görünür olması gibi nedenlerden ötürü kusursuzluk teması altında estetik operasyonlar ile ilgili gönderilerin, medya tarafından yayımlandığı saptanmıştır. Bu doğrultuda çalışmada, gözetim toplumunda güzellik normlarının kadın ve erkek bedenlerine olan yansıması "Uglies (Çirkinler)" filmi üzerinden içerik analizi metodu ile ortaya konması hedeflenmiştir. Bireylerin güzellik/yakışıklılık olgusunu estetik ile ne ölçüde bağdaştırdığı irdelenerek kendileri için idealize ettikleri güzellik kavramına yakın olup olmadıkları incelenmiş, elde edilen sonucun bireyin kendisine olan bakışı "Uglies" filmi üzerinden tartışılmıştır. Filmde kadın ve erkek bedenlerinin çeşitli zorunlu estetik operasyonlarla değişikliğe uğratıldığı ve normlar çerçevesinde kadın bedenine erkek bedenine kıyasla daha fazla müdahale edildiği de görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Erkek, Estetik Kaygısı, Popüler Kültür, Gözetim Toplumu

THE REFLECTION OF BEAUTY/ATTRACTIVENESS NORMS ON FEMALE AND MALE BODIES IN THE SURVEILLANCE SOCIETY: AN ANALYSIS THROUGH THE FILM "UGLIES"

Abstract

Modernism has introduced concepts like popular culture, consumer culture, and surveillance, reshaping individuals' lives. In surveillance societies, perfection and beauty are often portrayed as achievable only through aesthetic procedures, while anything outside societal norms is labeled as "ugly." Physical appearance, particularly for women and men, has been prioritized over intellectual traits, with media amplifying this focus through content promoting aesthetic interventions under the theme of perfection. This study examines the reflection of beauty norms on male and female bodies in surveillance societies, using the film "Uglies" as a case study through content analysis. The findings reveal that both genders are subjected to mandatory aesthetic procedures, with female bodies facing more interventions than male bodies in alignment with societal norms. The analysis explores the relationship between individuals' perceptions of beauty, their association with aesthetic procedures, and their self-image as depicted in the film.

Keywords: Women, Men, Aesthetic Concerns, Popular Culture, Surveillance Society

* İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi, emel.erbasli@ogr.iu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6179-281X

** Bağımsız Araştırmacı, tugba_ibiss@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6980-6422

Giriş

Sanayi devriminin tüm dünyada etkisini hissettirmesi ile birlikte köyden kente göçler artmış ve kitlesel üretimler ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda, modernizm ve postmodernizm kavramları kullanılmaya başlanmış ve popüler kültür egemen güç haline getirilerek, bireyler tüketime teşvik edilmiştir. Moda, kusursuzluk ve estetik çatısı altında güzellik ve güzel olan her şey yeniden tanımlanmıştır. İktidar tarafından yaratılan bu kavramlar, bireylerin her hareketlerini gözetlediği gözetim toplumunda kabul görebilmesi için uymaları zorunlu olan normlar olarak topluma sunulmuştur. Aksi halde, yaratılan bu kurallara uymayan birey çirkin ve kusurlu olarak nitelendirilmiş ve toplum tarafından dışlanmakla tehdit edilmiştir. Bu bağlamda, sosyal bir varlık olan ve her adımı takip edilen birey, yalnız kalma ve toplumdan dışlanma korkusu ile sisteme itaat etme eğiliminde olmuştur. Bu durum birey ve toplum arasındaki ilişkinin boyutunu derinleştirerek, farklı birçok parametrenin etkisi altında kalan bireyin, karar alma mekanizmasında gözetim toplumuna itaat eden bireylerin ortaya çıkmasını da beraberinde getirmiştir.

Kadın ve erkeğin tarih boyunca bir sanat eseri gibi dış görünüşleri ile güzelliğin/yakışıklılığın sembolü olarak algılanması, onun iktidar tarafından hedef alınarak tüketim toplumunda bir metaya dönüşmesine neden olmuştur. İktidar, bireyin her zaman kusursuz, güzel/yakışıklı ve çekici görünmek zorunda olduğu bir imge kurgulamış ve bu imgeyi estetik kavramı ile doğrudan bağlantılı tutmuştur. Bu bağlamda birey, medya tarafından gönderilen sayısız gönderilere maruz kalmıştır. Yaratılan bu gönderiler, bireyin dış görünüşünü moda ve kusursuzluk çatısı altında hem yeniden tanımlamış hem de dönüştürmüştür.

Tüketim toplumunda birey, iktidar tarafından yaratılan fiziksel özellikler çerçevesinde birçok dayatmaya maruz kalmıştır. Bu fiziksel özelliklere sahip olmayan bireyler, güzellik/yakışıklılık standartlarına uygun olarak kabul görmemiş ve kendilerini kötü hissetmeleri sağlanarak doğrudan veya dolaylı olarak estetik operasyonlara yönlendirilmişlerdir. Dahası, iktidar tarafından yaratılan kadın ve erkek modeli, onları sadece kamusal alanda değil özel alanlarında da güzel/yakışıklı ve bakımlı olmaya mecbur bırakmıştır. Toplum tarafından onaylanmak amacıyla daha güzel görünmeyi talep eden ve bu doğrultuda estetik operasyonlar yaptırmak isteyen birey, büyük bir rekabetin içine sokulmuştur. Bunun sonucunda, toplumda estetik kaygılar yaşayan ve mahremiyet olgusundan neredeyse tamamen vazgeçmiş bireyler ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada, öncelikle gözetim kavramı ve gözetim toplumu kavramlarına yönelik teorik alt yapı ortaya konularak kavramsal bir bakış açısı sunulmuştur. Daha sonra tüketim toplumunun ne anlama geldiği, bu toplumda şekillenen güzellik algısının yaşadığı dönüşümün hangi boyutta olduğu ve bireyin bu toplumdaki konumu irdelenmiştir. Son olarak ise yapılan araştırmanın bulguları ve sonuçları analiz edilerek, yorumlarda bulunulmuştur.

1. Gözetim Toplumuna Kavramsal Bakış

Birçok farklı anlamı bünyesinde barındıran gözetim kavramı, bilim insanları tarafından farklı şekillerde ifade edilmiştir. Gözetim, en temel ifadeyle bireylerin belirli kurum, iktidar veya güçler tarafından yakından izlenmesi olarak ifade edilmiştir (Staples, 1997, s.9). Ancak, gözetim kavramı, modernist ve postmodernist toplumlarda farklı şekillerde açıklanmıştır. Modernizm ile birlikte ortaya çıkan gözetim olgusunda baskı ile bireyin davranışları zor kullanarak denetim altına alınmaya çalışılırken; postmodernizmde ise bu durum, bireylerin bilgi iletişim teknolojileri vasıtasıyla kendi rızaları ile gönüllü olarak gözetlenmeyi kabul etmeleri olarak tanımlanmıştır (Bitirim Okmeydan, 2017, s.46). Yani, gözetim olgusu bireyin tutum ve davranışlarını egemen güçler tarafından kolayca izlenmesine olanak sağlamıştır.

Postmodernizm ile birlikte gözetim kavramı önem kazanarak hayatımızın tüm alanına dahil olmuştur. Öyle ki, iktidar ve ticari kurumlar gözlerini toplumun üzerine dikerek onları hapsedmiştir. Panoptikon olarak da adlandırılabilen bu hapishanede bireylerin davranışları yaratılan okullar, çalışma yerleri hatta hastaneler gibi toplumsal mekanlarda disipline edilmiştir (Foucault, 2012, s.22-24). Her an bir göz tarafından izlendiğinin bilincinde olan birey, cezalandırma korkusu ile davranışlarını iktidarın isteği doğrultusunda dönüştürmüştür. Panoptikonun insanlar üzerinde bu kadar etkili olma nedeni ise, onun çok sayıda gözetleyene ihtiyaç duyulması ve sürekli gözetlendiğini hisseden bireyin kurallara uymasını zorunlu kılan zekice sistemi olmuştur (Sucu, 2011, s.130). İktidarın gölgesini üzerinde hisseden birey, zamanla iktidarın bir parçası haline gelmiştir.

Dijitalleşmenin güç kazanması ve bilgisayar kullanımının artması ile birlikte gözetim kavramı da anlam genişlemesine uğramıştır. Bu doğrultuda, alışveriş yapan, seyahat eden hatta yolda yürüyen birey kameralar vasıtasıyla takip edilmiştir (Kavut, 2023, s.23). İzlenildiğinin bilincinde olan birey, egemen güçler tarafından belirlenen kurallar neticesinde davranışlar sergilemiştir. MOBESE olarak da adlandırılan bu kamera sisteminde amaç, toplumun huzurunu ve güvenliğini sağlamak olarak açıklanmıştır (Bayhan,2013, s.123). Bu

durum, insan davranışının her an kayıt altında olduğu bir sistemde bireyin özel alanının zedelenme ve kendi üzerinde önemli bir baskı hissetme gibi olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Dahası, çeşitli sosyal medya profilleri ve akıllı telefonlar tarafından gözetlendiğinin bilincinde olan birey için gözetlenmek rahatsız edici bir his olmaktan çıkmıştır (Lyon,2003, s.13). Bu doğrultuda, yediği yemekten giydiği kıyafete, hatta hissettiği duyguları paylaşma konusunda birbirleriyle yarışır hale gelmişlerdir. Bireyin kendi arzusuyla görünür olmasının yanında sosyal ağ siteleri de bireyin görünür kılınmasına destek olmuştur. Her sosyal ağın ayrı politikası olması, üyelik gerektirmesi ve kişisel onaya ihtiyaç duyması bu durumun bir göstergesi olmuştur (Utma, 2023, s.2280). Öyle ki, birey üye olamadığı veya kişisel onay vermediği senaryoda sistemden dışlanmıştı.

Dijital ortamda kendilerine yaratılan harika dünya karşısında bireyin mahremiyetinden vazgeçmesi sonucunda kurumlar elde ettikleri veriler doğrultusunda bireyi en yakınlarından, hatta kendinden bile daha iyi tanıır hale gelmiştir (Körlü Topan & Savaş, 2022, s.83). Bu doğrultuda bireyin ihtiyaçlarını ve hobilerini belirleyerek onu alışveriş yapmaya yöneltmiştir. Böylece, yeni iletişim teknolojilerinin bireye sunduğu gerçekliğin niteliği sorgulanma sebebi olmuştur (Dolgun, 2004, s.2). Her an gözetim altında olan birey için mahremiyet olgusu neredeyse tamamen yok olmuş; bu durum, özel yaşamın gizliliği konusunun tartışılmasına neden olmuştur.

2. Tüketim Toplumunda Şekillenen Güzellik Kavramı ve Bu Toplumda Kadın ile Erkeğin Konumu

Tüketim, en temel anlamıyla ihtiyaçların karşılanması olarak ifade edilmiştir. Ancak, tüketim kavramı modernizmden postmodernist döneme kadar çeşitli dönüşümler yaşamıştır. Yaşanan bu dönüşüm, ihtiyaç olgusunun yeniden anlam kazanmasıyla gerçekleşirken, tüketim kavramını da anlam genişlemesine uğratmıştır (Yanıklar, 2010, s.25). Bireyi tatmin ettiğinde haz duyduğu hislere verilen bir kavram olarak ifade edilen ihtiyaç kavramı, barınma ve beslenme gibi basit ifadelerle örneklendirilebilirken, moda ve tüketim kültürü gibi olguların ortaya çıkmasıyla çok daha karmaşık bir hal almıştır.

Simmel, modayı ideal beğenin belirlenimlerinden biri olarak ifade etmiştir (Simmel, 2006, s.13). Bahsi geçen ideal beğeni, bireylere hangi nesnelerden hoşlanmaları gerektiğinin ve hangi unsurlardan uzak durmaları gerektiğinin mesajını vermiştir. Özellikle kıyafetler ile kendini gösteren moda, bireyin ideolojisini etkilemiş ve kendilerini sergilemelerinde bir araç işlevi görmesini sağlamıştır (Giddens, 2010, s.87). Dahası, her geçen gün bireylere yeni ve daha güzel olanı sunarak onları alışveriş yapmaya teşvik etmiştir. Bu bağlamda, tüketim kültürü ortaya çıkmıştır. Tüketim kültürü, tüketimin kendine özgü bir kültür oluşturması şeklinde tanımlanmıştır (Senemoğlu, 2017, s.75). Bu kültürün içinde birey, tükettikçe mutlu olmuş, benliğini tükettiği ürünlerle ifade etmeye çalışmıştır. Ayrıca, kişiler arası ilişkilere ve güzellik olgusuna olan bakış açısı da tüketim kültürü kavramı ile birlikte dönüşüm yaşamıştır (Lury, 1996, s.8). Çünkü tüketim kültürü, güzellik algısının kurallarını yeniden yazmıştır. Onun kurallarına aykırı olan bireyler ve nesneler dışlanmış, kültür farkı gözetmeksizin herkes için doğrulanabilir güzellik kavramını ortaya çıkarmıştır. Bu bağlamda, bireylere kendilerini daha güzel ve tatminkâr hissetmesi için belli başlı sahte ihtiyaçlar yaratmıştır (Slater, 1997, s.59). Bu sahte ihtiyaçlar, bireyin ideal kimliğine ulaşabilmesi için tıpkı fizyolojik ihtiyaçlarda olduğu gibi karşılanması gereken elzem kavramlar olarak idealize edilmiştir.

Tüketim kültürü, kendini kültürel ve mesleki anlamda var edemeyen bireyler için oldukça önemli olmuştur. Çünkü tüketim kültürü bireylere, kendilerini bedenleri üzerinden kanıtlama ve tükettikçe toplumda kimlik bulma olanağı tanımıştır. Bu durum, tüketim toplumlarının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Tüketim toplumunda tüketicinin ihtiyaçları karşılıklı olarak üreten ile birbirine bağımlı olmuş ve üretici, tüketicinin tercihlerini reklam gibi yöntemlerle kontrol altına alarak onu ikna etmeye çalışmıştır. Yani tüketici, ihtiyaçlarını gidermek amacıyla gerçekleştirdiği tercihlerini rastgele yapmamış, bilinç dışı olarak tek bir toplumsal yaşam tarzını benimsemiştir (Baudrillard, 2013, s.73). Böylece bireyler, bedeni görünür kılma amacıyla öznelliklerinden vazgeçmeye razı olarak, tüketim toplumu kurallarının esiri olmuşlardır (Köse, 2011, s.81). Durmadan tüketen birey, bu şekilde toplumda kabul göreceğini ve mutlu olacağını düşünmüştür.

Tüketicileri ihtiyaç dışı tüketime yönelten ve tüketim kültürünün beslenmesine katkı sağlayan önemli kavramlardan biri de hedonizm olmuştur. Hedonizm, en temel ifadeyle hazzın amaç biçimine geldiği en yüksek düzey olarak tanımlanmış ve tüketicinin bir olguya karşı duyduğu tatmini ertelemekten ziyade bir an önce karşılama isteği baskın gelmiştir (Emül, 2021, s.4). Hedonist anlayışla bakıldığında genel ahlak ilkelerinden ziyade birey, kendi ahlak anlayışını benimsemiştir. Dahası, bu anlayışta olan biri üzüntüden kaçıp sevince ve keyif veren duygulara yönelme eğiliminde olmuştur (Büyükaşık, 2022, s.15). Bu durum, bireyi ikna etme sürecinde de kullanılmış ve hedonik tüketim kavramı ortaya çıkmıştır. İkinci uyarıcı olarak da tanımlanabilen

hedonik tüketim, tüketimin anlam üretiminden ziyade estetik bir gaye taşıdığını tüketicilere göstermiştir. Kıskançlık ve sevgi gibi duygusal uyarılarda bulunan hedonik tüketim anlayışı, bireyin anılarına ulaşmayı hedeflemiştir (Şengül, 2021, s.196). Bu sayede birey, geçmiş deneyimlerini anımsayarak tüketilecek nesne veya hizmet ile duygusal anlamda bağ kurabilmiştir. Böylece, bireyin alışveriş yaparken merak duygusu tetiklenmiş ve bu durum onların büyük bir heyecan ve haz yaşamasına neden olmuştur (Özsaçmacı, vd., 2019, s.74). Sonuç olarak birey, daha çok alışveriş yapma isteği güderek tüketim kültürünün beslenmesine katkıda bulunmuş ve kendisi de bu zincirin halkalarından biri haline gelmiştir.

Bireyleri hep ikinci planda tutmak isteyen sistem, onları adeta bir sanat eseri gibi görsel bir öge olarak betimleyerek, her zaman güzel olmaları gerektiğini savunmuştur. Hegel, güzelliği duygusal görünüşün sınırları içerisinde yalın bir halde ortaya çıkan düşünce olarak tanımlamıştır (Hegel, 1982, s.64). Ancak, bu kavram tüketim toplumunda anlam kazanan popüler kültürün ortaya koyduğu güzellik kavramı ile oldukça farklı bir düzlemde konumlandırılmıştır. Bahsi geçen toplumda güzellik, kusursuz olanla eşdeğer tutulmuştur. Tüketim nesnesine dönen bireyin, yaratılan güzellik idealine ulaşması beklenmiştir. Bu doğrultuda, ideal güzellik kalıplarına uyan ama aynı zamanda diğer bireyler gibi yaşam telaşında olan kadın ve erkek profilleri medya tarafından yaratılmıştır (Reventos, 1998, s.29). Gerçekmiş gibi gösterilen bu güzellik algısı medya tarafından güzellik vaadine dönüştürülmüştür. Bu nedenle, özellikle kadın dergileri kozmetik ürünleri üreten markalar tarafından hedef alınmıştır. Kadın ile erkeği keskin bir şekilde birbirinden ayırt eden bu dergiler, kadının erkeklerinkine nazaran ciltlerinin her zaman kremli, bakımlı ve botokslu, gözlerinin rimelli ve boyalı, burunlarının ise küçük ve kusursuz olması gerektiğini betimlemiştir (Yaktıl Oğuz, 2010, s.188). Böylece, güzelliğin de satın alınabilecek bir meta olduğu mesajı verilmiştir.

Kadının toplumdaki konumu ve güzellik kaygısı medya tarafından kadınların hedef alınmasına neden olmuştur. Dahası, postmodernizm ile birlikte kadınlara daha fazla rol atfedilmesi, kadının iç dünyası ve toplumdaki yeri, reklam verenler için dikkat çekici nitelikler olarak açıklanmıştır (Yavuz, 2021, s.62). Reklam verenler, kadının güzelliğini birtakım estetik operasyonlar ve kozmetik ürünleri ile koşullandırmıştır. Öyle ki, farklı niteliklere sahip bireyler aynı ürünleri satın almayı talep etmiş, onları kullanıp birbirlerine benzemeye başlamışlardır. Bu benzerlikten son derece haz duyan birey, yeni görüntüsünü sosyal medya platformları gibi mecralarda paylaşmaktan memnun olmuş ve beğenilmeyi talep etmiştir (Türk & Bayrakçı, 2019, s.159). Gelen beğeniler doğrultusunda mutlu olan birey, tüketim kültürünün istekleri karşısında savunmasız hale gelmiştir. Sosyal medya platformlarında sınırsız fotoğraf paylaşımı yapan kadınlar, birbirleri ile güzellik yarışı yapmıştır. Bu bağlamda, özne olan kadın, fotoğraf ile birlikte artık nesne halini almıştır (Barthes, 1996, s.24). Bu durumdan memnun olan kadın, kendi görselini seyretmekten haz duyarak, başkaları ile de paylaşma isteği duymuştur. Fotoğraflarda yüzünü ve vücudunu başkalarının isteği doğrultusunda şekillendirip paylaşan kadın, heyecan verici yaşamını başkalarına adeta kanıtlama gayesi güderek, aslında tüketim kültürü içerisinde nasıl bir dönüşüm yaşadığını da resmetmiştir (Featherstone, 2011, s.197). Böylece kadın, aslında kim olduğunu çevresine göstermeye çalışmıştır. Foucault, kadının bahsi geçen dönüşümünü biyo-politika olarak nitelendirmiş ve bedeninin dış güçler üzerinden sürekli değiştiğini vurgulamıştır (Foucault, 1992, s.111). Kapitalizmin bir sonucu olarak da değerlendirilebilen bu durum, bireylerin sürekli değişim yaşamasını mümkün kılmıştır. Sistemin işleyişinin devamı için son derece önemli olan bu değişim, bedenlerin yüceltilerek mutluluğa, başarıya ve mutlak güzele ulaşabileceğini vurgulamıştır (Kızılcı, 2021, s.429). Başka bir ifadeyle, kadının ikna edilmesini sağlayarak sistemin istediği ürünlere ve operasyonlara karşı olan arzusunun, talebinin ve isteğinin artmasını sağlamıştır.

Medyanın güç kazanması erkek bedeninin tıpkı kadınlar gibi ön plana çıkmasını sağlayarak, onun sadece kusursuz bedenlere değil profesyonel özelliklere de sahip olması gerektiğinin altını çizmiştir. Kaslı ve uzun boylu olmayı yakışıklı olmakla bağdaştıran sistem, erkeğin ayrıca takım elbise giyinip pahalı ürünler kullanmasını da zorunlu kılmıştır (Öztürk, 2012, s.51). Yani bir erkeğin sadece fiziksel özellikleriyle değil maddi anlamda da güçlü olması gerektiği algısı yaratılmıştır.

Sosyal ilişkilerde olumlu bir intibah bırakma şartı olan yakışıklılık kavramı, erkeklerin de bu konuda en az kadınlar kadar hassas davranmalarına neden olmuş, bahsi geçen yakışıklılık kavramına sahip olmayan erkeklerin hem profesyonel hem de kişiler arası ilişkilerde başarılı olamadıkları ortaya çıkmıştır (Yorulmaz & Kurutçu, 2019, s.197). Bu durum, erkeklerin estetik kaygısı yaşamalarına neden olmuştur. Estetik kaygısı yaşayan erkek ise bedeni ile ilgili olumsuz duygulara kapılarak kendinden utanma ve kendini sevmeme gibi duyguların yanında bütüncül bir kavram olarak bireyin yaşamında belirgin bir hale gelmiştir (Doğan, 2010, s.151). Bireyin yaşamını bu denli etkileyen estetik kaygısı, onu estetik ameliyatlara yöneltmiştir. Sistemin mecbur kıldığı yakışıklı erkek olma arzusu neticesinde birey, saç ektirme ve burun ameliyatı gibi operasyonlarla kendini

yaşadığı toplum içerisinde var etmeye çalışırken bulmuştur (Odabaş, 2008, s.65). Böylece, birey yaratılan kurallar örtüsünde bedenini dönüştürerek kimliğini şekillendirmiştir.

3. Araştırmanın Amacı ve Önemi, Yöntemi

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışma, gözetim toplumundaki güzellik algısının kadın ve erkek bedenlerinde otoriter bir düzlemde kontrol altında tutulmasının bireylerin bedenlerine olan baskının yansımalarına odaklanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışma, bahsi geçen baskının “Uglies” filmi üzerinden nasıl bir şekilde ortaya çıkarıldığını ve birey üzerindeki etkisini göstermeyi amaçlamıştır. Filmde oluşturulan gözetim ve buna bağlı olarak kadın ve erkeklerin bedenlerine ve hayatlarına olan etkileri içerik analiz yöntemi ile açıklanmaya çalışılmıştır. “Uglies” filminde oluşturulan baskıcı bir güzellik anlayışının kadın ve erkekler üzerinde nasıl bir şekilde işlendiğinin belirtilmesi araştırmanın temelini oluşturmuştur. Yapılan literatür taraması sonucunda bu konu kapsamında az sayıda çalışmanın yapılmış olması da araştırmanın önemini vurgulamaktadır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmanın evrenini gözetim toplumunda güzellik normlarının kadın ve erkek bedenlerine yansımalarını ele alan tüm filmler oluşturmaktadır. Örneklemde, olasılıklı olmayan örneklem yöntemlerinden biri olan “Amaca Uygun Örneklem” yöntemi kullanılmaktadır. Amaca uygun örneklem yöntemi ile araştırmacı, evrendeki çeşitliliği göz önünde bulundurabilmekte ve araştırmanın amacını en iyi şekilde yansıtabilecek örneklemi seçebilmektedir (Baltacı, 2018, s.245). Bu çerçevede, araştırmanın örnekleme, 2024 yılında gösterime sunulan filmlerden oluşmaktadır, böylece güncel bir analiz yapılması amaçlanmaktadır. Yapılan araştırmalar neticesinde 2024 yılında çalışmanın amacına yönelik “Uglies (Çirkinler)” ve “The Substance” olmak üzere iki adet film ön plana çıkmaktadır. “The Substance” filminin çalışmaya dahil edilmemesinin nedeni, söz konusu filmde güzellik normlarının yalnızca kadın bedeni üzerindeki etkileri ele alınırken erkek bedenine olan yansımalarının göz ardı edilmesidir. Öte yandan, “The Uglies” (Çirkinler) filminde her iki cinsiyete yönelik güzellik baskıları açıkça gözlemlenebilmekte ve araştırmanın temel dinamiklerinden biri olan gözetim toplumu kavramı da işlenmektedir. Bu bağlamda, çalışmanın örnekleme “The Uglies” (Çirkinler) filmi olarak belirlenmiştir.

3.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmada, gözetim toplumunda güzellik anlayışlarının kadın ve erkek bedenlerine yansımalarını ele alan ve 2024 yılında yayınlanan “The Uglies” (Çirkinler) filmi içerik analizi yöntemi vasıtasıyla incelenmiştir. 2024 yılından önce yayınlanan filmler çalışmaya dahil edilmemiştir.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada, ütöpik bir dünyada herkesin güzellik normlarına uyması beklenen bir kurallar bütününe karşın kişilerin direniş göstermesi ile ilerleyen bir film olan “Uglies” filmi, içerik analizi yöntemiyle incelenmiş; yaratılan normların ve yeni düzenin nasıl şekillendirildiğini, kişileri nasıl etkilediği üzerine odaklanılmıştır. “Uglies” filminin tercih edilme nedeni, çalışmanın ana hatlarını oluşturan gözetim, güzellik/yakışıklılık, estetik kaygısı ve tüketim toplumu gibi olguları içeren bir film olmasının yanında global bir kitleye hitap etmesidir. Çalışmada içerik analizi tekniğinin tercih edilme nedeni ise bu analiz yönteminin araştırmacıya sistematik bir yöntem sunarak özellikle belirli temaları ve eğilimleri ölçmek isteyen araştırmacıya bir yol haritası sunmasıdır. İçerik analizi, kitle iletişim araçlarındaki içeriğe yönelik olarak ortaya çıkmış olan hem nitel hem de nicel araştırmaların yapılabildiği bir tekniktir (Alanka, 2024, s.69). İçerik analizinde metin büyük önem arz etmektedir. Metnin içinde var olan anlamlarının ortaya çıkartılması gerekmektedir ve bu ortaya çıkan anlamlarının ise belli dayanaklara dayandırılması gerekmektedir.

4. “Uglies” Filminde Gözetim Toplumunda Oluşan Güzellik Normlarının Kadın ve Erkek Bedenine Yansımalarının Analizi

Film Özeti: Uglies yani Çirkinler, Scott Westerfeld’in aynı adlı romanından uyarlanmış bir distopik bilim kurgu filmidir. Distopik bir gelecekte geçen “Uglies” filmi McG tarafından yönetilen ve senaryosu Jacob Forman, Vanessa Taylor ve Whit Anderson tarafından yazılan bir filmidir. Film, herkesin gözetim altında tutulduğu, insanların fiziksel görünümlerini bir toplum normuna uygun hale getiren bir gelecekte geçmektedir. İnsanlar 16 yaşına geldiklerinde çeşitli estetik bir ameliyatlara daha güzel hale gelmektedir. Toplum tarafından çirkin olarak görülen kişiler çeşitli estetik operasyonlarla belirlenmiş bir güzellik formuna kavuşmak zorundadırlar, bu durum tamamen toplumun estetik anlayışına dayanan bir şekilde gerçekleşmektedir.

Analiz: Ana karakterimiz de olan Tally bu sistemi filmin başlarında desteklerken, daha sonraları buna karşı çıkan biri olarak gösterilmiştir. “Uglies” filminde toplum, dış görünüş ve güzellik standardı üzerinden kişilerin nasıl gözetim ve kontrol altına alındığını göstermektedir. Tally, filmin başında sistemin bir parçası olmayı kabul eder, fakat daha sonra sistemin kontrolcü ve baskıcı doğasını keşfeder ki bu keşif, bireysel özgürlüğün ve özgün kimliklerin önemini de vurgulamaktadır. Gözetim toplumunun etkilerini sorgulamak, direnişin ve özgürlüğün değerini anlamak, filmde ana temalardan birisi olarak ifade edilir. Ayrıca Tally’nin hikayesi, tüketim toplumunun da bireyler üzerindeki baskısını ve bunun sonucu olarak direnişi içermektedir. Direniş ile Tally hem sistemi sorgulamak hem de bu sisteme dayalı tüketim baskılarından kurtulmak amacı gütmektedir ki bu durum ayrıca tüketim toplumuna da bir karşı duruşu barındırmaktadır. Direnen ve mücadele eden Tally film boyunca direnişin varlığını vurgulayan bir unsur olarak da kullanılmaktadır. Filmde Tally “Dönüşmektense ölmeyi yeğlerim” demesi de direnişi işaret etmektedir.

“Uglies” filmindeki güzelleştirme süreci, aslında bir tür fiziksel gözetimi göstermektedir. Bireylerin yaşları ilerledikçe, bir tür zorunlu dönüşüm geçirerek "güzel" hale gelmeleri beklenmesi ve bu dönüşümün sonucunda kişilerin kişisel özgürlüklerin kısıtlanması durumu gözetim altında durulmasını barındırmaktadır. Güzel olma süreci aynı zamanda bireylerin psikolojik olarak da denetlendiğini ve onlara belirli kalıplar içinde düşünmeleri gerektiğini belirtmektedir. Filmdeki karakterler olan Tally, Peris, David, Shay’ ve Croy da çirkin insanlar değildir. Sadece toplumun belirlediği güzellik standartlarına uymamaktadır. (Şekil 1). Bu durum güzelliğin tartışmaya kapalı bir durum olmasını beraberinde getirmektedir.

Şekil 1. Filmdeki karakterler sırayla; Peris, Tally, David, Shay ve Croy

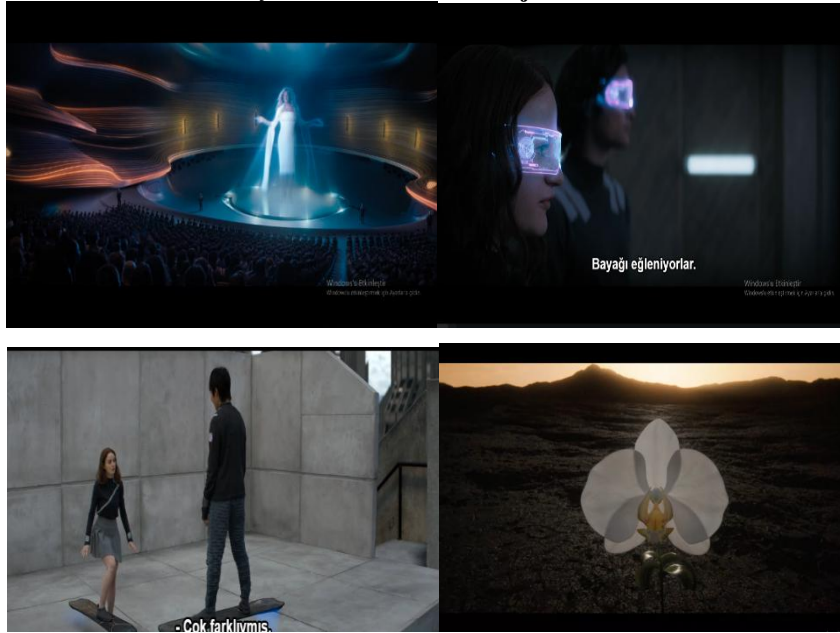
Gözetim burada hem görünüşü hem de davranışları denetleyen bir sistem olarak işlemektedir. Bu, Foucault’nun "panoptikon" kavramına benzer bir şekilde işleyen bir düzeni temsil etmekte sürekli bir gözetim altında olunmasa bile, bireyler sistemin normlarına uymaya zorunlu hissederler (Söylemez, 2010, s.29). Filmde "panoptikon"u andıran bir yerde okuyan gençlerin özgürlüğü de bir şekilde engellenmekte ve kişiler hep kontrol edilmektedir (Şekil 2). Bu açıdan bakıldığında da zaten filmde gizlilik yoktur ve bireyler toplumdan izole olma şansına sahip değildir. Herkes tek tip kıyafetler giymektedir ve her şey kurallara bağlıdır.

Şekil 2. Gençlerin Okulu ve Yurdu

Teknoloji filmde bireyleri kontrol etmek için kullanılan önemli bir araç olarak gösterilmiştir. Gözetim toplumunda toplumlar teknoloji yardımıyla kontrol altında tutulmaktadır (Söylemez, 2010, s.35). Güzelleştirme operasyonları, genetik mühendislik ve biyoteknoloji sayesinde yapılmaktadır. Sonsuz enerjili orkidelerin yaratılmasında, teknolojik aletlerin kullanılmasında ve çeşitli estetik operasyonlarda teknolojinin baskın kullanımı vardır. (Şekil 3)

Şekil 3. Filmde Teknolojinin Kullanımı

Teknolojinin gözetim aracı olarak kullanılması, günümüz toplumlarında da benzer biçimde tartışılan bir konudur. Bu teknolojiler, bireylerin özgürlüklerini ve kimliklerini tehdit edebilir. Teknolojinin ve gözetimin kamusal, özel tüm alanlara yayılmasıyla da iktidar tüm alanlarda yeniden üretilebilmektedir (Bozoğlu, 2018, s.283) Filmde herkesi kontrol eden uçan robotlar adeta gözetim toplumunun kontrol eden unsurları olarak kullanılmıştır (Şekil 4). Sistemin denetimi sadece fiziksel görünüşü değil, aynı zamanda bireylerin zihinlerini de etkilemeye çalışır. Tally'nin hikayesi, gözetim toplumunda toplumsal kontrolün ne kadar derinlemesine işlediğini göstermektedir. Filmde Tally'nin toplumdaki kadınlarla karşılaşması, bu baskıyı güçlü bir şekilde yansıtmaktadır. Kadın karakterlerin dış görünüşleri, her şeyden önce fiziksel çekicilikle tanımlanmaktadır. Toplumdaki “güzel” kadınlar, dışa vurdukları estetik normlarla, sistemin yarattığı bu idealize edilmiş bedeni sergilemektedir. Tally'nin içsel dünyasında, bu baskılara karşı duruşu, onun estetik normlardan bağımsız kimliğini bulma çabasını simgeler.

Şekil 4. Filmdeki Uçan Robotlar

Toplumsal estetik normları ve gözetim açısından bu distopik dünyada yaşayan tüm bireyler toplumun belirlediği güzellik normlarına uymak zorundadır. Toplum tarafından kontrol edilen bu dayatmalar kişilerin estetik ameliyatlara bedensel değişimlere uğramasını sağlamaktadır. Bu durum, gözetim toplumunun bireyleri normlara uygun hale getirme amacını taşımaktadır. Aynı zamanda bu durum bedensel özgürlüğün yok edilmesi ve toplumun ideolojik beklentilerinin baskı yoluyla dayatılmasını da beraberinde getirmektedir. Gözetim toplumunda iktidar gücünü baskılarla ortaya koyarken kişilere çeşitli işkencelerle kendi diktatörlüğünü kabul ettirmeye çalışmaktadır (Sucu, 2011, s.132). Filmin bir sahnesinde Tally ile çocukluk arkadaşı olan Peris ile yüksek bir yere çıkıp uzaktaki “Güzeller”in birlikte eğlendikleri yeri izlemeye başlarlar ve teknolojik gözlüklerini taktıktan sonra Peris “Sanırım Kumarhane Gecesi” derken Tally “Bayağı eğleniyorlar. Kimse gergin ve dışlanmış görünmüyor ve herkes gülümsüyor” der (Şekil 5).

Şekil 5. Filmdeki Konuşmanın Bir Kesiti

Bu kısımda çirkin olmak toplum tarafından dışlanmayı beraberinde getirdiği belirtilmiştir. Panoptikonun oluşmasına da referans olan durum suç işleyenlerin kapatılması ve dışlanmasını büyük kapatılma olarak ifade eden Foucault’un büyük kapatılma olayları esasında devletin sarsılmış olan denetim düzenini yeniden kurarak, hatta daha güçlü hale gelmesiyle bireyler üzerinde gözetim yoluyla baskı ve korkutma egemenliği kurabilmesini sağlamıştır (Sucu, 2011, s.129). Büyük kapatılmanın sonunda dışlananların olması ve toplumda gözetim altında olanların öteki olmasına da neden olmuştur. Dışlananların kurallara uymayıp toplumda dışlanması ve bunun korkulan bir durum olması da filmde sıklıkla vurgulanmıştır. Bir diğer sahnesinde Tally aynaya bakıp “Ayna beni güzel yap” der ve kendinin toplum normları çerçevesinde belirlenmiş “güzel” halinin simülasyonunu görür (Şekil 6). Aslında filmde Tally karakteri çok güzel bir kızdır ancak gözünün çok az şaşı olması sebebiyle toplumsal güzellik anlayışına ve normlarına uymamaktadır ve bu yüzden çirkin olarak görülmektedir.

Şekil 6. Filmdeki Tally'nin Güzelleşmiş Simülasyonu

Kadın ve erkek bedenlerinin arasındaki farklar filmde cinsiyet rollerine göre daha belirgin bir şekilde vurgulanmıştır. Kadınlar, özellikle güzellikleriyle değerli görülürken, erkekler için bu estetik baskı daha az belirgin ve daha çok işlevsel özelliklerle ilgilidir. Feminist literatüre göre, kadınların bedenleri sürekli olarak toplumun estetik normlarına uyacak şekilde şekillendirilirken, erkekler genellikle bu estetik baskılardan daha az etkilenir, ama yine de sistemin getirdiği estetik değişim süreçlerine tabi tutulurlar ki estetik güzellik beklentileri hep kadın bedeni üzerinden şekillendirilmektedir (Yüksel, 2022, s.161). Filmde Tally'nin çocukluk arkadaşı Peris güzel olmak için çeşitli ameliyatlara geçirir ve toplumun normlarına uyan bir yakışıklı olarak bir partiye katılır. Tally de önceden sözleştikleri yere gelmeyen Peris'i bulmak için güzellerin partisine güzellik maskesi takıp gizlice girer. Artık Peris toplum tarafından dışlanmamaktadır çünkü belirlenmiş normlara göre güzel olmuştur (Şekil 7).

Şekil 7. Filmde Peris Ameliyat Sonrası Hali

Kadın bedeni, filmde toplumsal bir araç olarak görülmektedir. Filmde "çirkin" olarak doğan genç kızlar ameliyatlara "güzel" hale getirilir ve bu ameliyatlara genç kızların yalnızca dış görünüşü değil, aynı zamanda içsel kimlikleri, özgürlükleri ve bireysel arzuları da baskılar. Bu, gözetim toplumunun birey üzerinde dayattığı bir düzendir; toplumsal normların dışında kalan bedensel özellikler bir tehdit olarak görülmektedir. Kadın bedeni baskının var olduğu distopik dünyada bir ideolojik nesne olarak kullanılmaktadır. Filmde bu gençlere estetik ameliyatlara olmayan kişilerin en sonunda toplumdan dışlandıkları ve çok kötü yerlerde yaşadıkları öğretilmektedir. Toplumdan dışlanma korkusu genç kız ve erkeklerin ameliyatlara olmaya bu şekilde zorlamaktadır. Gözetim toplumunda baskının başındaki kişi filmde operasyon lideri olan Dr. Cable görülmektedir. Her şeyi kontrol eden ve kişileri manipülasyon gibi çeşitli şekillerde kandıran bu karakter yaratılan düzenin canlı kanıtı olarak kullanılmıştır.

Filmde Tally'in korksa da ameliyat olmaktan kaçınması, "çirkinlerin" dünyasına gitmesi ve yaptıkları kişiliğinin değişimine ve içsel dünyasındaki çatışmaları bizlere göstermektedir. Çünkü eğer ameliyat olsaydı artık düşünceleri bile değişecekti. Estetik ameliyatlara olan kişilerin sadece dış görünüşleri değil kimlikleri de karakterleri de değişmektedir. Ameliyat olmadan önce iki iyi arkadaş olan Tally ve Peris'in arkadaşlığı estetik ameliyatlara sonrası farklı bir şekle bürünmüştür. Peris'in aşık da olduğu Tally'i estetik ameliyatlara sonrasında arayıp sormaması, ilgilenmemesi buna örnek gösterilebilir. Ayrıca filmde Peris'i çok merak eden Tally'in

gizlice girdiği güzellerin partisinde Peris'i gördükten sonra olanlar ameliyatın sadece dış görünüşü değiştirmedigine birer işaretir. Güzellik maskesi denilen bir maske takarak girdiği o partide Peris'in toplumsal normlara göre güzel olduğunu gören Tally anlaştıkları yer olan köprünün altına neden gelmediğini sorar. Peris'te sadece "Tally ! Sen de içeri mi sızdın" der. Tally de "Sen bana hep şaşı derdin. Merak ettim, hiç geç kalmazdın" der. Peris'te buna karşılık "Bilemiyorum, burası biraz farklı, ne konuştuğumuzu bile bilmiyordum neyse güzel olunca anlarsın" der ve pek umursamaz davranır. Yani aslında Peris fiziken değil karakter olarak da değişmiştir. Ameliyatlara Peris sadece fiziken değil ruhen de değişmiş, gözetim toplumunun birer aygıtı haline gelmiştir.

Erkek bedeni, distopik dünyada daha az dikkat çekici bir şekilde gösterilmiştir ancak çeşitli estetik baskılardan erkek bedenini de kurtulamamaktadır. Erkeklerin bedeni, kadınlarıki kadar ideolojik bir şekillendirmeye tabi tutulmaz, fakat yine de sistemin kurallarına onlar da uymak zorundadır. Oluşturulan bu sistemde erkeklerin bedeni de "normal" bir estetik çerçeveye sokulmaya çalışılmaktadır. Ancak kadın bedeninin üstündeki baskı kadar olmamaktadır. Bu durum cinsiyetler arasındaki eşitsizliğin de bir yansıması olarak görülebilir. İktidar erkek bedeni üzerinde daha çok işlevsel bir kontrol kurarken, kadın bedeni estetik ve görünüş olarak bir düzeyde denetlenmektedir ki bu durum kadın bedenini histerikleştirilmesine neden olmaktadır (Foucault, 2007, s.79). Filmde Tally'nin erkek arkadaşı olan ve Çirkinlerin bir üyesi olan David, sistemin dayattığı estetik normlardan sapmayı reddeden ve bu baskılara karşı çıkan bir figür olarak gösterilmiştir. Ancak yine de bedeni ve görünüşü, dışsal normlara göre de bir şekilde oluşmuştur. Bu da erkek bedeninin de belirli ölçütlere göre şekillendiğini ancak kadın bedenindeki baskılara kıyasla daha az belirgin olduğunu göstermektedir. Erkek bedenine baskı çok az gösterilmiştir.

Gözetim toplumunun normları, bireylerin bedenlerini sadece birer estetik nesne olarak değil, aynı zamanda toplumsal ideolojinin birer göstergesi olarak kullanmaktadır. Bu durum da Foucault'un ortaya attığı sosyal beden kavramı ortaya çıkmaktadır. Sosyal beden artık kişiye özel değil iktidara özelleştirilmiş bir bedendir ki sosyal bedenlerin asla kişisel hakları yoktur, ortaya konan yansıtılan birey düşüncesidir (Foucault, 1980, s.55-57). Filmde meşrulaştırılmış iktidar tarafından gözetim altında tutulan kişiler birer sosyal bedenlerdir. Onların asla kendilerini ifade edecek ve bedenleri üstünde herhangi bir karar alma imtiyazları bulunmamaktadır. Filmde ayrıca erkeklerin bu distopik baskıcı düzenin birer koruması olarak gösterilmesi, bu düzenin devamının sağlanması konusundaki çalışmaları bu açıdan değerlendirilmektedir. Erkek veya kadın bedeninin aynı zamanda kimlik inşa sürecinin bir parçası haline gelmesi filmde bedensel değişiklikler, kimliğin yeniden şekillendirilmesi üzerinde aktarılmıştır.

Çirkinlerin yaşadığı yer olan Duman'da yaptığı deneylerin bir deneye olabilmek için güzelleşip kendini bir şekilde feda etmiştir. Filmde Güzellere teslim olan Tally onlara "Beni güzel yapın" der. Çirkinlerin bulunduğu ve bu düzeni yıkabilecek unsur filmde tıbbi deneyler olarak gösterilmiştir. Deneyler sonucunda ortaya bir ilaç yapılmıştır ve bu ilaç sayesinde güzel olanlar tekrar eski hallerine geri dönebilir karakterlerine eski benliklerine kavuşabileceklerdir. Bu da yaratılan gözetim toplumunun baskıcı düzenini etkisiz hale getirebilecektir. Film bu şekilde biterken ikinci bir filme de açık bir kapı bırakmıştır.

Tüketim toplumuna da filmde baskıcı düzen üzerinden çeşitli göndermeler bulunmaktadır. Tüketim toplumu ile tüketilen tüm kaynakların sonucunda yaratılan sonsuz enerji kaynağı olan orkidelerle yaşayanların aslında ne durumda olduğu film boyunca gösterilmiştir. Orkidelerin aslında dünyaya zarar vermesi olumlu gösterilen bir durumun baskıcı düzende nasıl gösterildiği açıkça vurgulanmıştır. Yani sonsuz bir tüketimin olmayacağı, var olan bu durumun ise kötülüğe yol açabileceği gösterilmiştir. Filmde, bireylerin güzel olmak için güzellik operasyonlarına tabi tutulması, tüketim toplumunun temel dinamiklerinden biridir. Toplumda herkesin belirli bir dış görünüme sahip olması beklenir ve güzellik, sadece estetik bir tercih değil, aynı zamanda toplumsal kabul ve statü kazanmanın bir aracıdır. Filmdeki bu güzelleştirme operasyonları, estetik bir tercih olmaktan çıkarak bireylerin bir tür güzellik tüketimi yaparak toplumda yer edinmeye çalışmasına yol açmaktadır. Filmdeki güzellik operasyonları, bir tür tüketim ürünü gibi işlev görmektedir. Bu operasyonlar sadece bireylerin fiziksel görünümünü değiştirmekle kalmamakta, aynı zamanda onların toplumsal statülerini belirlemektedir. Filmdeki toplumda, her birey belli bir yaşa geldiğinde güzelleştirilir; bu süreç, bir tür toplumsal ve ekonomik işlemi temsil eder. Tüketicilerin, estetik ihtiyaçlarını karşılamak için bu tür operasyonlara yönlendirilmesi, güzellik anlayışının ticari bir meta haline geldiğini gösterir. Bu durum, bireylerin kendilerini satmaya (görünümlerini değiştirmeye) ve bunun karşılığında bir tür statü kazanmaya yönelik baskılarla karşı karşıya kalmalarını sağlar.

Güzellik, filmdeki baskıcı dünyada bir "tüketim hedefi" haline gelmekte ve gençlerin bu güzelliği tüketmesi teşvik edilmektedir. Toplum, dış görünüşü tek bir değer olarak belirleyerek insanların tükettikleri, değiştirdikleri ve yeniledikleri bir yaşam biçimi dayatmaktadır. Filmdeki Tally gibi gençlerin yaşadıkları dünya

düzeninde belirlenmiş bir tüketim biçimi dayatılmakta ve bu şekilde yaşamaları, düşünmeleri istenmektedir. Bu çerçevede, Bauman ve Raud, beden ile tüketim arasındaki ilişkiye dikkat çekerek, tüketimin yalnızca fiziksel ihtiyaçları karşılamaktan öte bir anlam taşıdığını savunarak bireylerin toplumsal rollerini yansıtan bir olgu haline geldiğini ifade etmektedir (2018, s.85-86). Özellikle hazlara odaklanan bir kültür olan tüketim toplumunda, bireylerin dış görünüşleri bir tüketim nesnesine dönüşmekte ve bu durum, aynı zamanda onların toplumsal rollerini ve kimliklerini şekillendirmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Nüfusun artışı ve sanayileşme ile birlikte üretimde meydana gelen gelişmeler, daha fazla tüketimin teşvikini de beraberinde getirmiştir. Bu doğrultuda ürünler, bireylere cezbedici şekilde sunulmaya başlanmış ve ihtiyaç dışı üretim kavramı toplum üzerinde etkileyici olmuştur. Öyle ki, ihtiyaç kavramı boyut değiştirerek tüketimin artmasında başat rol oynamış; popüler kültür ve moda gibi kavramlar üzerinden bireylerin tüketime yönlendirilmesi tüketim toplumunun ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Yaratılan tüketim toplumunda, bireyin iktidar tarafından gözetlenmesi amaçlanmıştır; bu amaçtan hareketle, tüketim artışı özendirilmiştir. Böylece, mutluluk ve başarı gibi bireyleri etkisi altına alan temalarla tüketiciyle buluşmuştur. Bu temalardan kuşkusuz en sık kullanılan ve etkileyici olan güzellik/yakışıklılık olgusu bireyleri hedef almış, özellikle yeni medyanın ortaya çıkışı ve gelişimi ile birlikte bu etkinin dozu artırılarak birey üzerinde baskı yaratılmaya çalışılmıştır.

Bireylerin her yaşta kusursuz yüz ve vücut hatlarına sahip olmaları, her koşulda güzel/yakışıklı ve bakımlı görünmeleri gerektiğine ilişkin iletilen mesajlar, bireylerin estetik kaygısı güderek tek tipleşmelerine neden olmuştur. Bu doğrultuda çalışma, gözetim toplumunda güzellik normlarının kadın ve erkek bedenlerine olan etkisine odaklanarak, "Uglies" filminde yer alan bireylerin dönüşümünü ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Ayrıca, bireylerin estetik operasyonlara ve kendi dış görünümlerinden memnun olma düzeylerinin ne boyutta olduğu filmde sorgulanmıştır. Belirtilen amaç çerçevesinde çalışmada, "Uglies" filminde yaratılan kadın ve erkek bedenlerine olan otoriter baskının yansımalarının nasıl bir şekilde kullanıldığı ve yönetildiğinin açıklanması amaçlanmıştır. Filmde yaratılan gözetim sistemi, bu bağlamda kadın ve erkeklerin sadece bedenlerine değil hayatlarına da olan etkileri içerik analizi metodu ile analiz edilerek yorumlanmıştır. Filmde, gözetim toplumunun cinsiyet ve beden üzerindeki normatif etkileri güçlü bir şekilde gösterilmiştir. Kadın bedeni, toplumsal estetik normlara uygun olarak şekillendirilirken, erkek bedeni daha işlevsel bir normatif yapı üzerinden ele alınmıştır. Elde edilen bu veri, İsmayilov ve Sunal'ın yaptığı çalışma ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada, başkaları tarafından görünmeden herkesi gözlemlene gücüne sahip olan iktidar, kısmen gündelik pratiklerin yerine geçerek beden ve mahremiyet üzerindeki gücünün bir yansımasını, toplumsal paylaşım ağı olan Facebook'ta inşa etmiştir (İsmayilov & Sunal, 2012, s.38). Bahsi geçen durum, "Uglies" filmindeki güzellik ve beden inşasının gözetim toplumunda kurallarla şekillendirilmesiyle, Facebook üzerinden oluşturulan benzer bir yapıyı yansıtmaktadır.

Gözetim sadece dışsal etkenlerle değil içsel anlamda kontrolü de içermektedir. Bu sistemde bedenler sadece bireylerin estetik görünümlerini değil, aynı zamanda toplumsal düzenin devamlılığını sağlayan, normların gücünü pekiştiren unsurlar olarak görülmektedir. Bu film üzerinden yapılan içerik analizinde, gözetim toplumunun hem erkek hem de kadın bedeni üzerindeki etkisi, cinsiyet farklılıkları vurgulanarak ele alınmıştır. Filmde, insan bedenleri iktidar tarafından belirlenmiş güzellik normlarına göre oluşturulmuş ve bu normlara uymayanlar dışlanarak "çirkinler" olarak nitelendirilmiştir. "Gözetim toplumu" perspektifinden bakıldığında, "Uglies" filmi, bireylerin fiziksel, psikolojik ve teknolojik açıdan sürekli izlenip denetlendiği bir düzeni yansıtmaktadır. Ulaşılan bu sonuç, D'Acunto ve arkadaşları (2022) tarafından yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. Çalışmadan elde edilen bulgular ışığında, birey davranışlarının sürekli takip edilerek toplumsal uyma davranışlarına maruz bırakıldığı ortaya çıkarılmıştır (D'Acunto vd., 2022 s.18). Bahsi geçen çalışma doğrultusunda bireysel özgünlüğün azalarak tek tip bir toplumsal yapının ortaya çıktığı görülmektedir. Bu durum, Uglies filminde, bireylerin toplumun dayattığı güzellik ve norm anlayışına uymaya zorlanarak özgün kimliklerinden uzaklaştırılmasıyla da paralellik göstermektedir.

"Uglies" filminde yaratılan distopyada, bireylerin özgürlükleri, toplumun "güzel" olma idealine ve ona hizmet eden kontrol mekanizmalarına kurban edilmiştir. Kişiler kendilerini başkalarıyla da bu açıdan sürekli karşılaştırmaktadır. Ulaşılan bu sonuç, Dikme ve Sucu (2021) tarafından yapılan çalışma ile örtüşmektedir. Çalışmada, gözetim toplumunda var olmaya çalışan bireylerin başkalarına beğendirmeye arzusuyla kendilerini olduğu gibi yansıtmadıkları, bunun yerine sahte mutluluk pozları ve sanal arkadaş takipçileri vasıtasıyla sahte doyumlar elde etmeye çalıştıkları tespit edilmiştir. (Dikme & Sucu, 2021, s.41). "Uglies" filminde ise bu durum teknolojik araçlar vasıtasıyla incelenerek, karakterlerin sahte bir dünyada var olma çabalarıyla gözler önüne serilmiştir. "Uglies" filmi hem güzellik standartları hem de teknolojik gözetim

aracılığıyla bireysel kimliklerin baskı altına alınmasını ve buna karşı gelen bir direnişi ele almaktadır. Filme dair bu değerlendirme, gözetim toplumunun bireylerin özgürlüklerini nasıl tehdit edebileceğine dair önemli bir uyarı olarak da dile getirilebilmektedir.

“Uglies” filmi tüketim toplumunun bireyler üzerindeki etkilerini de konusu çerçevesinde ele almıştır. Filmde güzellik, bir tüketim nesnesi haline dönüşüp kişilerin tüm hayatlarını etkileyen bir unsur olarak aktarılmıştır. Ortaya çıkan bu bulgu, Kuipers’in 2022 yılında yaptığı çalışma ile paralellik göstermektedir. Bahsi geçen çalışmaya göre, dijital platformlarda yer alan çekici filtreler ve stil bolluğunda birey kendisini her zaman güzel/yakışıklı olmak zorunda hissetmektedir (Kuipers, 2022, s.221). Filmde de bir dünya yaratılmış ve yaratılan bu dünyada güzel/yakışıklı olmak bir zorunluluk olarak nitelendirilerek tüketimin sürekli olması gerektiği vurgulanmıştır. Filmdeki bu distopik toplumda tüketim, bireylerin özgün bir kimlik geliştirmelerini engellemektedir.

Kişilerin ortaya konan, oluşturulmuş, zorunlu kimlikleriyle tüketime zorunlu hale getirdikleri estetikler tüketim toplumunun bir eleştirisi olarak da ifade edilmektedir. Filmde yaratılmış ve zorunluluğa tabi tutulan bir güzelliğe bağımlı bir toplumun zararları ve ortaya çıkan sorunlar gözetim toplumunun nasıl sorunlara yol açabileceğini de ortaya koymaktadır.

Bu çalışma, gözetim toplumunun bireyler üzerindeki etkilerini güzellik normları ve beden algısı bağlamında incelemiştir. Çalışmanın, bu iki alan arasındaki ilişkiyi derinlemesine incelemesi, alan yazınına önemli bir katkı sunması açısından önem arz etmektedir. Böylece, toplumsal normların bireyler üzerindeki baskı mekanizması daha net bir şekilde ortaya konmaktadır. Filmde, bir araç olarak kullanılan teknolojinin bireyler üzerindeki gözetim gücünü arttırdığı ve güzellik algısını belirleyen bir unsur olarak kullanıldığı gösterilmiştir. Bu bağlamda çalışma, dijitalleşmenin ve sosyal medyanın bireylerin estetik kaygılarını nasıl yönlendirdiğine dair önemli veriler sunmaktadır. Araştırma, “Uglies” filmi üzerinden distopik bir perspektif sunarak, güzellik ideallerinin toplumu nasıl şekillendirdiğini ve bireylerin özgürlüklerini nasıl tehdit ettiğini gözler önüne sermektedir. Ayrıca film, güzelliğin bir tüketim nesnesine dönüşmesi ve bireylerin sürekli olarak bir ideal doğrultusunda şekillendirilmesi üzerinden ele alınarak tüketim toplumunun dayattığı normlara karşı eleştirel bir perspektif sunmuştur. Elde edilen veriler ışığında, çalışmanın tüketim toplumu, popüler kültür, sinema çalışmaları gibi farklı çalışmalara referans olması beklenmektedir.

Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgular ışığında, gelecekteki çalışmalar için bazı öneriler geliştirilebilir. Filmde, gözetim toplumunda kadın ve erkek bedenleri üzerindeki baskılar incelenmiştir. Yeni bir çalışma ile bu farklılıkların tarihsel süreçte nasıl şekillendiği ve farklı kültürel bağlamlarda nasıl değiştiği analiz edebilir. Böylece, gözetim toplumuna karşı bireylerin tutumu, alternatif güzellik anlayışlarının evrimi ve bu direnişin kültürel yansımaları ortaya konabilir. Ayrıca bu çalışmanın devamı olarak, günümüzde sosyal medya platformlarının (Instagram, TikTok vb.) güzellik algısını nasıl yönlendirdiği ve bireylerin beden algıları üzerindeki etkileri nicel araştırma yöntemlerinden biri olan anket yöntemi ile daha detaylı ele alınarak incelenebilir.

Kaynakça

- Alanka, D. (2024). Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi: Teorik Bir Çerçeve. *Kronotop İletişim Dergisi*, 1(1), 64-84.
- Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örneklem Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1): 231-274.
- Barthes, R. (1996). *Camera Lucida: Fotoğraf Üzerine Düşünceler* (Çev. R. Akçakaya), 2. Baskı, İstanbul: Altıkkırkbeş Yayın.
- Baudrillard, J. (2013). *Tüketim Toplumu: Söylenceleri/Yapıları* (Çev. F. K. Hazal Deliceçaylı). 6. Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman, Z. & Raud, R. (2018). *Benlik Pratikleri*. (Çev. M. Ekinci), 1. Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bayhan, V. (2013). Gözetim Toplumunda Otoritenin Alâmeti Fârikası: Küresel Kapatılma. *Sosyologca*, 3(5): 112-128.

- Bitirim Okmeydan, S. (2017). Postmodern Kültürde Gözetim Toplumunun Dönüşümü: ‘Panoptikon’dan ‘Sinoptikon’ ve ‘Omniptikon’a. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, 8(30): 45-69. DOI: 10.5824/1309-1581.2017.5.003x.
- Bozoğlu, T. (2018). Teknoloji, Yönetim ve Mekân: Gözetim, Denetim, Mahremiyet ve Mekânsal Yapılandırma Pratiklerinin Kurumsallaşması. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 259-288. <https://doi.org/10.30784/epfad.435157>
- Büyükaşık, C. A. (2022). Bir Edebi Eser Uyarlaması Olarak Dorian Gray Filmi İncelemesi: Hedonizm, Ahlakdışılık, Film Dilinin Grameri ve Kurgu Yapısı. *E-Journal of New Media / Yeni Medya Elektronik Dergi – eJNM*, 6(1), 13-20. DOI: 10.17932/IAU.
- Çakır, H. (2020). Sosyal Medyada Bedensel Dış Görünüm Söyleminin Kadın Bedenini İnşası: Sosyolojik Bir Değerlendirme. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3(2), 261-272. <https://doi.org/10.47948/efad.791652>
- D’Acunto, F. & Schnorpfel, P. & Weber, M. (2022). Big Brother Watches You (Even When He's Dead): Surveillance and Long-run Conformity. *LawFin Working Paper*, 51. DOI:10.2139/ssrn.4097692
- Dikme, H., & Sucu, İ. (2021). Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Çerçevesinde Gözetim Toplumu ve Instagram’da Gözetim: Ingrid Batıya Gidiyor Filmi Örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(41). 33-48. <https://doi.org/10.35343/kosbed>.
- Doğan, T. (2010). Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği’ Nin (Sgkö) Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 39: 151-159.
- Dolgun, U. (2004). Gözetim Toplumunun Yükselişi: Enformasyon Toplumundan Gözetim Topluma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(1)55-74.
- Emül, S. A. (2021). Hedonik Tüketim Temalı Reklam Görsellerinin Eye-Tracking ile İncelenmesi. *Akademik Yaklaşım Araştırmaları*, 1(1), 1-30.
- Featherstone, M. (2011). Body, Image and Affect in Consumer Culture. *Body & Society*, 16(1), 193-221.
- Foucault, M. (1980). *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings*. New York: Pantheon Books.
- Foucault, M. (1992). *Hapishanenin Doğuşu* (Çev. M. A. Kılıçbay). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Foucault, M. (2007). *Cinselliğin Tarihi*. (Çev. Hülya Uğur Tanrıöver). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, M. (2012). *İktidarın Gözü* (Çev. Işık Ergüden). Üçüncü Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Giddens, A. (2010). *Modernite ve Bireysel Kimlik: Geç Modern Çağda Benlik ve Toplum* (Çev. Ü. Tatlıcan). İstanbul: Say Yayınları.
- Hegel, G. F. (1982). *Estetik* (Çev. N. Bozkurt). İstanbul: Say Yayınları.
- İsmayilov, E. K., & Sunal, G. (2012). Gözetlenen ve Gözetleyen Bir Toplumda, Beden ve Mahremiyet İlişkisi: Facebook Örneği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (18), 21-41.
- Kavut, S. (2023). Dijital Dönüşüm Çağında Gözetimin Elektronikleşmesi: Panoptikon’dan Süperpanoptikon’a Gözetim Toplumu. *Communicata*, (25), 22-27. <https://doi.org/10.5152/communicata.2023.23029>.
- Kızılelmas, F. (2021). Spor Yapan Kadınlar Bağlamında Kadına Yüklenen Toplumsal Beden Algısının İncelenmesi: Düzce Örneği. *AUNSOBED*, 24(45), 417-444. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.896374>

- Köse, H. (2011). Tüketim Toplumunda Bir ‘‘Sosyal Beden’’ Kurgusu Olarak Kadın. *Selçuk İletişim*, 6(4), 76-89.
- Körlü Topan, A., Savaş S. (2022). Özel ve Kamusal Alan Ayrımı Açısından Yeni Medya’yı Bauman Üzerinden Okumak. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, 19, 70-89.
- Kuipers, G. (2022). The Expanding Beauty Regime: Or, Why Looking Good Has Become So Important. *Critical Studies in Fashion & Beauty*, 13(2): 207-228. https://doi.org/10.1386/csfb_00046_1
- Lury, C. (1996). *Consumer Culture*. New Jersey: Rutgers University Press.
- Lyon, D. (2003). *Surveillance as Social Sorting: Privacy, Risk and Digital Discrimination*. David Lyon (Ed.). Surveillance as social sorting: Computer codes and mobile bodies, (ss.13-30). Canada: Routledge.
- Odabaş, S. (2008). ‘‘Güzelliğin On Para Etmez Şu Estetik Cerrahlar Olmasa:’’ Medyada Beden Politikalarının Temsili. *Kültür ve İletişim*, 11 (1)(21), 53-72.
- Özsaçmacı, B., Dursun, Y., & Tolga, D. (2019). Hedonizm, Hedonik Tüketim ve Tüketimde Materyalist Eğilimler Üzerine Bir Araştırma. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(1), 71-88. DOI:10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.19.02.1071
- Öztürk, A. (2012). Eril Bedenselleşme: Hegemonik Erkek Bedeninin İnşası. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi* 13, s. 39-53.
- Reventos, M. M. (1998). Decoding Cosmetics and Fashion Advertisements in Contemporary Women's Magazines. *Cuadernos & Filología Inglesa*, 7(1), 27-39.
- Staples, W. G. (1997). *The Culture of Surveillance: Discipline and Social Control in the United States*. New York: St Martin’s Press.
- Senemoğlu, O. (2017). Tüketim, Tüketim Toplumu ve Tüketim Kültürü: Karşılaştırmalı Bir Analiz. *İnsan & İnsan*, 4(12), 66-86. <https://doi.org/10.29224/insanveinsan.313030>
- Simmel, G. (2006). *Modern Kültürde Çatışma* (Çev. N. K. Tamlı Bora). 4. Baskı, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Slater, D. (1997). ‘‘Consumer Culture And The Politics Of Need’’. A. B. Mica Nava, Blake, A., MacRury, I. & Richards, B. (Eds.), *Buy This Book: Studies In Advertising And Consumption*, in (51-63). The USA: Routledge.
- Söylemez, A. (2010). Foucault’da İktidar İlişkileri ve Toplumun Medyayla İlişkileri, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sucu, İ. (2011). Gözetim Toplumunun Karşı Ütopya Yüzü: İktidar Güçleri ve Ötekiler. *Atatürk İletişim Dergisi*, (2), 125 – 139.
- Şengül, F. N. (2021). 9. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı IV. B. Yuvalı, L. Karagöz, T. Eğri (Ed.). Tüketim toplumunda gençler ve hedonizm (ss.189-208), İstanbul.
- Türk, G. D., & Bayrakçı, S. (2019). Sosyal Medya ve Toplumda Değişen Estetik İşlem Yaptırma Algısı. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, 10(39), 153-180. <https://doi.org/10.5824/ajit-e.2019.4.005>
- Utma, S. (2023). Gözetim Kavramı ve Sosyal Medyada Gözetimin İçselleştirilmesi. *International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 9(61): 2276-2283. DOI:10.29228/JOSHAS.66357
- Yaktıl Oğuz, G. (2010). Güzellik Kadınlar İçin Nasıl Vaade Dönüşür: Kadın Dergilerindeki Kozmetik Reklamları Üzerine Bir İnceleme. *Selçuk İletişim*, 6(3), 184-195.

- Yanıklar, C. (2010). Tüketim Kültürü, Kapitalizm ve İnsan İhtiyaçları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Tartışma. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34(1), 25-32.
- Yavuz, V. (2021). *Disiplinlerarası Yaklaşımlarla Kadın Çalışmaları*. İ. E. Tarakçı (Ed.). Yeni Medya Reklamlarında Kadın. (ss.51-70), İstanbul: Efe Akademik Yayıncılık.
- Yorulmaz, M., Kurutçu Ş. (2019). Vücut Algısı ve Sosyal Görünüş Kaygısı İlişkisinin İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 6(2), 195-208.
- Yüksel, R. (2022). Beden ve Estetik Üzerine; Muhafazakâr Kadının Dönüşümü. *Akademik Hassasiyetler*, 9(18), 155-175.

Araştırmacı Katkı Oranı: Araştırmacılar çalışmaya eşit oranda katkı sunmuştur.

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar: Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Extended Abstract

The concept of surveillance, which has been significant since the existence of humanity, has undergone a transformation with technological advancements. Surveillance, in its simplest form, means monitoring people's behavior. Sometimes individuals are observed through cameras known as MOBESE (Mobile Electronic System Integration), and other times their behaviors are tracked in places like shopping malls, schools, and entertainment centers.. Credit cards and mobile phones, which are almost essential for human life, have also been considered important tools for tracking individuals under the guise of security. Within this framework, individuals have tried to sustain their existence in an order called the surveillance society. A surveillance society refers to a system where individuals are constantly under supervision. In this prison referred to as the Panopticon, every action of the individual, from their shopping habits to the path they walk, has been tracked. This situation has blurred the sense of privacy for individuals and led to the emergence of societies that are constantly visible. So much so that social media platforms and websites, which emerged as a result of technological advancements, have deepened the surveillance of individuals. These sites, which force individuals to share every aspect of their lives, from personal information to professional endeavors, have virtually immersed individuals in a transparent world. Media outlets, which offer recommendations for everything from clothing choices to meals, and even life partners, have shaken individuals' uniqueness and paved the way for conformity. In this context, the concepts of beauty and attractiveness have been redefined. Individuals who do not fit into the created molds have been labeled as ugly, threatened with exclusion from society, and left isolated. In this world, where perfection is deemed beautiful and expensive is approved, individuals have started competing with each other to conform to the prescribed standards. Idealized body images, disseminated through digital media tools that have become popular with digitalization, have significantly reinforced the aesthetic pressure on both men and women. This invisible power created in the surveillance society has led individuals to question their physical aesthetics and compelled them to comply with the beauty norms established within the surveillance society. This pressure has not only triggered the desire to change physical appearance but also turned the perception of being flawless into a societal necessity. The pressure on women's and men's bodies regarding beauty and attractiveness has increased the prevalence of cosmetic surgeries and the use of beauty products. The perception that small noses, glowing skin, slender bodies, and large, slanted eyes are beautiful has led individuals to seek aesthetic surgeries that align with these ideals, resulting in significant physical transformations. Consequently, distinguishing individuals from one another physically has become nearly impossible. Based on this premise, the study examines the effects of societal pressures in the surveillance society on individuals, as portrayed in the movie *Uglies*. The film *Uglies* was chosen for analysis due to its international recognition and its clear depiction of the subject matter. Content analysis was employed as the research method. Through content analysis of the film, the rules within the surveillance society, the constant observation of individuals, and the impact of such surveillance on individuals have been explicitly observed. Moreover, the influence of this surveillance has not only prompted physical changes in individuals but also unveiled how it has led to transformations in their mental states. Throughout the film, the process of Tally, the protagonist, shaping her autonomy over her own body and evolving from a rule-abiding Tally to one who resists the rules, is detailed step by step. Tally's struggle to exist within an oppressive regime resembling a surveillance society has also laid the groundwork for the formation of her own opinions. The beauty pressure on both male and female bodies is frequently observed in the film. However, it is explicitly emphasized throughout the film that the pressure on women's bodies is stronger than on men's. The beauty pressure in the film is essentially an external manifestation of physical surveillance. In this sense, the emphasis on norms through beauty in surveillance societies is repeatedly used in the film. The concept of surveillance in the film represents a system that operates similarly to Foucault's concept of the "Panopticon." In a Panopticon-like structure, Tally and her friends strive to survive and live within the confines of societal norms. In contrast, in a place called "The Smoke," where those who resist the pressures created by the surveillance system live, individuals disregard societal beauty standards and engage in efforts to dismantle the established order. The area called "The Smoke," highlighted in the film, is used as a symbol for those who oppose societal norms. By portraying the existence of people living under established beauty standards where the ugly are excluded from society, the film explains the consequences of living in such a surveillance society. From this perspective, the film can also be interpreted as a critique of the consumption of aesthetics driven by beauty pressures and the creation of a consumerist society.